

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2022/64584-72

Saksbehandler: Vegard Næss

Avdeling: Klima og energi

Regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet - Sluttbehandling

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Ungdommens fylkesråd
		Eldrerådet
		Samferdselsutvalget
		Kultur og næringsutvalget
		Fylkesutvalget
		Fylkestinget

Vedlegg:

- Revidert Regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet
- Revidert handlingsprogram til Regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet
- Høringsuttalelser til regionalplanen
- Høringsuttalelser med fylkesdirektørens vurderinger

Vedlegg:

- 1 Revidert handlingsprogram Regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet
- 2 Høringsuttalelser med fylkesdirektørens vurderinger
- 3 Høringsuttalelser til regionalplanen
- 4 Revidert Regionalplan for Preikestolen_og Lysefjordområdet

Sammendrag

Fylkesdirektøren legger fram Regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet til endelig behandling. Planen inneholder mål, strategier, retningslinjer og et tilhørende handlingsprogram som gir en langsiktig retning for en bærekraftig utvikling av planområdet.

Det har vært bred medvirkning i planprosessen fra et stort spekter av aktører med interesser omkring Preikestolen og Lysefjorden. Det har vært gjennomført workshop, temamøter, og to befaringer med båt og buss i og omkring Lysefjorden. Planutkastet var på høring i perioden 16. desember 2024 – 14. februar 2025. Det er mottatt 34 skriftlige høringsinnspill til planutkastet, herunder fem kommuner, syv andre offentlige myndigheter, syv næringsinteresser, 10 interesseorganisasjoner, en stiftelse, et utviklingsselskap og tre privatpersoner.

Høringsinnspillene uttrykker i stor grad støtte til både planprosessen og til innholdet i selve planen. I fylkesdirektørens forslag beholdes hovedstrukturen, med unntak av kapittel 5 «Planprosessen» som omskrives noe og flyttes til å være en del av kapittel 1 «Innledning».

Planen skal fungere som et verktøy for bærekraftig utvikling av Preikestol- og Lysefjordområdet, hvor det både legges til rette for reiselivsutvikling noen steder og samtidig som natur-, kulturmiljø og landskapsverdier ivaretas.

Det reviderte planutkastet vurderes å være en god regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet, og legges fram for sluttbehandling og vedtak.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Vedlagt Regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet vedtas.
2. For området ved Skjerafjellet benyttes alternativ A som beskrevet i saken.
3. Fylkesdelplan for Preikestolen oppheves, og erstattes av Regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet.
4. Vedtaket fattes med hjemmel i plan- og bygningsloven § 8-4.
5. Fylkesdirektøren gis fullmakt til å gjøre layoutforbedringer og mindre redaksjonelle endringer i plandokumentet etter vedtaket.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

I *Utviklingsplan for Rogaland – regional planstrategi 2021-2024*, ble det vedtatt at det skulle utarbeides en regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet, for å sikre en helhetlig og bærekraftig forvaltning av området.

Planarbeidet startet med oppstartsak i Fylkesutvalget, i februar 2022 (FU-sak 35/2022). Hensikten med planen er å bidra til en målrettet samordning og en bærekraftig utvikling, med tilrettelegging for friluftsliv og reiselivsutvikling, samtidig som hensynet til bevaring av landskap-, kultur-, og naturkvaliteter ivaretas.

Det framkommer også av oppstartsaken at Fylkesdelplan for Preikestolområdet, vedtatt 2.6.1992 (FT-sak 35/92), skal revideres og at planområdet skal utvides til å gjelde hele Lysefjordområdet. Dette innebærer at Regionalplanen for Preikestolen og

Lysefjorden skal erstatte Fylkesdelplanen for Preikestolområdet, og at fylkesdelplanen oppheves ved vedtak av ny regionalplan.

Fylkesdelplanen for Preikestolområdet har vært viktig for å bidra til både utvikling av turisme og bevaring av naturverdier i Preikestolområdet. Den nye regionalplanen må derfor ivareta intensjonene i fylkesdelplanen, både ved å ha mål for å ta vare på de dokumenterte naturverdiene i området og for å bevare selve Preikestolen som den natur- og reiselivsattraksjon den er for Rogaland og for Norge.

Forslaget til planutkast ble sendt på høring 16. desember 2024 etter vedtak i FU sak 208/2024.

Høring og offentlig ettersyn av regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet er gjennomført, og den reviderte planen blir nå lagt fram til sluttbehandling og vedtak.

Problemstilling

Fylkestinget skal ta stilling til det reviderte forslaget til regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet.

Saksopplysninger

Om høringen

Planforslaget ble lagt ut på fylkeskommunens nettsider til høring i perioden 16. desember 2024 – 14. februar 2025. Det ble også sendt direkte til aktuelle offentlige etater, berørte kommuner, natur- og miljøorganisasjoner, samt nærings- og andre interesseorganisasjoner.

Det ble gjennomført en høringskonferanse 9. januar 2025 på Lysefjordsenteret, med 70 deltakere.

Om høringsuttalelsene

Det er mottatt 34 skriftlige høringsvar, fordelt slik:

Kommuner (5)	Næringsinteresser (7)	Interesse organisasjoner (10)
- Hjelmeland - Sandnes - Sirdal - Stavanger - Strand	- Destinasjonsselskapene i Rogaland - Kronen Gruppen AS - Lyse Kraft AS - Nordic Paddling AS - Norway Bike Experience AS - Preikestolen Fjellstue Eiendom og Drift AS - Ryfish AS	- Felles uttalelse fra Forsand, Hjelmeland og Strand bondelag - Fortidsminneforeninga Ryfylke lokallag - Forum for natur og friluftsliv i Rogaland - Jørpeland handelsforening - Naturvernforbundet i Rogaland - Naturvernforbundet i Strand - NHO Rogaland - Norsk folkehjelp Strand og Forsand - Næringsforeningen i Stavanger-Regionen - Stavanger turistforening
Offentlige (7)		
- Kystverket - Norges vassdrags- og energidirektorat - Statens Vegvesen - Statsforvalteren i Rogaland - Verneområdestyret for SVR - Villreinnemda for Setesdalsområdet - Rogaland Brann og redning IKS	Stiftelse (1) Stiftelsen Preikestolen	
	Utviklingsselskap (1)	Private (3)
	Lysefjorden Utvikling AS	- Asgeir Lode (hytteeier) - Eva Berg (hytteeier) - Live Gram og Jan Erik Lyngstad (hytteiere)

Flere av høringsvarene inneholder flere ulike typer innspill. Til sammen utgjør de 303 innspill fordelt slik:

Tema	Innspill
0: Overordnet om planen	23
1: Innledning: Visjon	12
1: Innledning: Bærekraftig reiselivsutvikling	12
1: Innledning: Behov et for en regional plan	3
2. Innsatsområder, mål og strategier: Natur, kulturmiljø og landskap	28

2. Innsatsområder, mål og strategier: Reiselivs- og destinasjonsutvikling	20
2. Innsatsområder, mål og strategier: Friluftsliv	6
2. Innsatsområder, mål og strategier: Lokalsamfunn	5
2. Innsatsområder, mål og strategier: Transport og mobilitet	27
3. Arealstrategi og retningslinjer: Arealstrategi	33
3. Arealstrategi og retningslinjer: Retningslinjer	15
3. Arealstrategi og retningslinjer: Vandrerruten	22
3. Arealstrategi og retningslinjer: Stillesone	12
4. Gjennomføring: Organisering	25
4. Gjennomføring: Lysefjorden Forum	6
4. Gjennomføring: Finansiering	10
5. Planprosessen	0
6. Konsekvenser for miljø og samfunn	5
7. Handlingsprogram	21
Andre tema: Cruise (2), drone (1), energi (1), kajakk- og kanopadling (2), lyssetting (4), RIB-båt (2), sikkerhet og beredskap (6)	18

Høringsinnspillene er behandlet i den eksterne prosjektgruppen for planen 27.mars, og i rådet for planen 4.april.

Som det framgår av vedlegget med høringsuttalelser er det også mange av de mindre og mer spesifikke innspillene som er tatt hensyn til. Det er også en god del innspill som er i tråd med planforslaget, og som tas til orientering.

Fylkesdirektørens vurderinger

Oppsummering av alle høringsuttalelsene, med fylkesdirektørens vurderinger, er vedlagt. Flere av innspillene forsterker og utdyper momenter i planen, mens andre foreslår større og mindre endringer i teksten.

Basert på høringsinnspill har fylkesdirektøren foretatt flere endringer i plandokumentet, endringene er vist i revidert forslag til regionalplan, blant annet ved en tydeligere beskrivelse av landbrukets rolle i planområdet.

Temaene fylkesdirektøren vurderer som mest sentrale gjennomgås i del A, B og C i teksten under.

I tilfelle det skulle bli oppdaget skrivefeil eller være behov for layoutmessige endringer i planen, ber fylkesdirektøren om fullmakt til å gjøre layoutforbedringer og mindre redaksjonelle endringer i plandokumentet etter vedtaket.

Del A: Overordnet

Generelt om høringsinnspillene

Høringsinnspillene gir i stor grad tilslutning til planen. Både i forhold til hvilken utvikling som er ønskelig, og til hvordan de ulike plangrepene er løst. Det er viktig å ivareta verdien av den utviklingsfarten en slik bred støtte gir. Fylkesdirektøren mener derfor at det bør utvises varsomhet med å foreta grep som kan svekke den felles forankringen som er etablert, eller som kan gi grunnlag for statlige organer eller kommuner til å be om at planen bringes inn til KDD for avklaring.

Planprosessen og forventninger til endelig plan

Det har vært et stort engasjement fra berørte kommuner og fra andre aktører gjennom hele planprosessen, og det har vært mange forventninger til hva planen skal avklare ned til forholdsvis detaljert nivå. Regionale planer skal være overordnede og de gir signaler om hva som må avklares på lavere plannivåer. Regionalplanen svarer derfor ikke ut alle detaljerte ønsker, men peker på en ønsket retning for utvikling og behov for å etablere bedre kunnskapsgrunnlag på lavere

plannivåer eller i konkrete prosjekter. Tiltakene i handlingsprogrammet beskriver flere tiltak som vil konkretisere og følge opp målene og strategiene i regionalplanen.

Visjon

Opprinnelig visjon var: «Lysefjorden er Nordens mest bærekraftige reisemål».

Samtidig som det kom mange positive tilbakemeldinger på det å ha et høyt ambisjonsnivå, kom det også kritiske tilbakemeldinger knyttet til en fare for grønnvasking når visjonen ved bruk av «er» gir inntrykk av at tilstanden allerede er oppnådd.

Fylkesdirektøren vurderer på bakgrunn av dette at det kan være klokt å holde på intensjonen, men foreta noen justeringer. Ved å gå fra «er» til «skal bli» unngår vi å komme med en påstand. Videre er det ikke gitt at det å være best er den mest hensiktsmessige målsettingen i en Nordisk kontekst. Det er mange destinasjoner i Norden som jobber godt med bærekraft, og det er ikke et poeng i seg selv å være bedre enn dem. Det kan ligge større verdi å være en del av de som sammen drar reiselivet i en bærekraftig retning. Fylkesdirektøren foreslår derfor at visjonen justeres til: *Lysefjorden skal være blant Nordens mest bærekraftige reisemål.*

Del B: Areal

Retningslinjer

Høringsuttalelsene viser i stor grad enighet om, og støtte til retningslinjene gjennom positive og bekreftende tilbakemeldinger. Fylkesdirektøren mener bred medvirkning og involvering gjennom planprosessen har gitt en felles forståelse om behovet for retningslinjene i kommunene og hos statsforvalteren. Fylkesdirektøren har gjort noen mindre endringer i retningslinjene basert på høringsinnspill og mener retningslinjene slik de nå foreligger er godt forankret.

Jørpeland og Forsand

Fra kommunene Strand og Sandnes er det kommet innspill på at Jørpeland og Forsand også bør defineres som destinasjoner. Fylkesdirektøren har forståelse for

innspillet, men mener det finnes en bedre løsning enn å ta inn disse som destinasjoner. De har allerede en tydelig definert rolle i regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke, blant annet som lokalsenter og regiondelsenter. Dette er viktige arealfunksjoner og Fylkesdirektøren foreslår å tydeliggjøre både Forsand og Jørpeland sin rolle ved å fremheve eksisterende status. Det ble gitt gode tilbakemeldinger på løsningen i både den eksterne prosjektgruppen og rådet for planen.

Øygardsstøl

Øygardsstøl ble lagt til som destinasjon under politisk behandling. Med utgangspunkt i nærhet til Lysebotn og for å delvis imøtekomme innspill fra statsforvalteren på at det kan være problematisk med to destinasjoner så nær hverandre, anbefaler Fylkesdirektøren at de slås sammen til en destinasjon: Lysebotn-Øygardsstøl.

Skjerafjellet (The Bolder)

Reguleringsplan for Skjerafjellet (The Bolder) ble tatt inn i planforslaget under politisk behandling i fylkesutvalget. Høringsuttalelsen fra Statsforvalteren er tydelig på at de generelt er skeptiske til at det ble lagt inn mange flere destinasjoner. De reagerer på at det medfører en større belastning på naturmangfold, landskap og forurensing enn det planforslaget som ble lagt frem. The Bolder trekkes frem som spesielt problematisk: Dersom regionalplanen blir vedtatt med The Bolder vist som en destinasjon vil Statsforvalteren be om at dette spørsmålet blir lagt frem for Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) for endelig vurdering.

Det er en pågående prosess knyttet til reguleringsplanen for Skjerafjellet. Utbygger har søkt Strand kommune om dispensasjon fra reguleringsplanen, til blant annet å øke størrelse på et flerbruksbygg og å øke takhøyden på dette bygget.

Forvaltningsutvalget i Strand kommune vedtok i sak 038/24 å gi dispensasjon med en rekke vilkår. Statsforvalteren i Rogaland klaget ved [brev av 19.07.2024](#) på dispensasjonsvedtaket med begrunnelse i landskapsverdiene i området og juridiske vurderinger knyttet til hvor mye man kan dispensere eller ikke, før det i stedet bør utarbeides ny reguleringsplan. Statsforvalteren ber i brevet om at kommunen omgjør sitt vedtak.

Fylkesdirektøren går ut fra at en viktig del av intensjonen ved å ta inn The Bolder som destinasjon var et ønske om god progresjon i utviklingen av reiselivet i Lysefjorden. I denne sammenhengen vil fylkesdirektøren påpeke at planen i sin helhet har fått bred støtte blant de som ønsker utvikling i Lysefjorden og den ligger an til å bli et viktig verktøy for en god og balansert utvikling. Dersom planen blir klaget inn til KDD vil det medføre en betydelig forsinkelse.

Selv med et perspektiv som utelukkende ser på utvikling av reiselivet er det dermed nødvendig å gjøre avveininger mellom til dels motstridende hensyn på kort og lang sikt, og mellom helhet og det spesifikke.

Fylkesdirektøren anbefaler at det velges en av følgende to alternativer:

A. Ta The Bolder ut som destinasjon av planen.

Fordelen med dette er at det kan vedtas en omforent plan som vil være slagkraftig, forpliktende og har den legitimiteten den trenger. Grunnlaget for å klage planen inn til KDD bortfaller og vi unngår forsinkelsen det medfører. Selve reguleringsplanen for Skjerafjellet som FU vedtok at skulle inn i planen vil ikke påvirkes av dette. Den er uansett vedtatt, gjeldende, og kan realiseres. Regionalplanen vil ikke være et hinder for å realisere denne type vedtatte reguleringsplaner. Det har aldri vært formålet med denne planprosessen.

Ulempen ved å ta det ut er at det ikke gir et tydelig signal om ønsket utvikling utover det som står i reguleringsplanen.

B. Endre tittel og legge inn et forbehold

Navnet endres fra «The Bolder» til «Området ved Skjerafjellet». Videre legges det inn en merknad: «Det vil tas ny stilling til status i etterkant av en avklaring på den pågående klagesaken mellom Statsforvalteren og Strand kommune. Dette vil gjøres gjennom en mindre planjustering».

Fordelen med en slik løsning er at det rydder opp i begrepsbruken og unngår å peke på en konkret aktør. Videre gir det fylkeskommunen mulighet for en god prosess etter at konflikten mellom Statsforvalteren og Strand kommune er avklart.

Ulempen er at planen også med en slik løsning må antas å bli sendt til avklaring hos KDD, med de konsekvenser det medfører, men at fylkeskommunens sak da trolig vil stå sterkere enn om det blir stående som i høringsutkastet.

Fylkesdirektøren vurderer at alternativ A er den beste da gevinsten ved å beholde området som destinasjon i dette tilfellet ikke oppveier ulempene. Å bli klaget inn til KDD innebærer både en forsinket plan og dermed satsing, og en svekkelse av en etablert konsensus rundt utvikling som reiselivet har behov for.

Vandreruten

De innkomne innspillene viser en bred oppslutning om retningslinjene slik de sto i høringsutkastet.

Det er kommet flere innspill, blant annet fra Stavanger turistforening om behovet for en ny turistforeningshytte på sørsiden av fjorden, mellom Flørli og Øygardsstøl.

Turistforeningen er usikker på om planens retningslinje: «*Langs vandrerruten kan det unntaksvis vurderes nye, enkle overnattingstilbud der det er avgjørende for å etablere overkommelige dagsetapper*» vil være nok til å kunne realisere dette.

Fylkesdirektøren har forståelse for bekymringen, men det er en formulering som etter fylkesdirektørens vurdering nettopp åpner for denne type initiativer, samtidig som det sikrer at utbygger må finne løsninger som er i tråd med vernebestemmelser og andre stedlige forhold.

Sykelsti Daladalen

Det har kommet flere innspill på at planen bør omhandle en ny sykkeltrase fra Songesand til Lysebotn, gjennom Daladalen. Det er kommet både innspill som peker i retning for at vi bør være tydelige på at det skal åpnes opp for det, og innspill på at vi bør være tydelige på at det ikke skal tillates.

Planen gir ikke føringer for en eventuell sykkelsti gjennom Daladalen, men det pågående utredningsarbeidet er omtalt under innsatsområde "transport og mobilitet" (kap. 2.5). Sandnes kommune fikk i RKNU-sak 60/2024 innvilget kr. 500 000 til "forprosjekt sykkeltrase/rallarveg Daladalen".

Fylkesdirektøren mener retningslinjene, slik de er formulert, gir muligheter både for utvikling av nye stier og eventuelle nye overnattingstilbud for å få til en sammenhengende vandrerute rundt fjorden. Det er ikke utarbeidet et kunnskapsgrunnlag for sykkeltrase, og den har i liten grad vært tema i løpet av

planprosessen. I og med at det ikke er et godt nok kunnskapsgrunnlag, og at etablering av denne type kunnskapsgrunnlag hører hjemme på et lavere plannivå, vil fylkesdirektøren advare mot at planen skal ta stilling til konkrete utbyggingsprosjekt og eventuell plassering av disse (f.eks. sykkeltrase og ny fottursti om sykkeltraseen i Daladalen blir realisert).

Lyngsheia

Hjelmeland kommune har bedt om at Lyngsheia tas ut av planområdet.

Fylkesdirektøren anbefaler ikke at avgrensning av planområdet endres. Deler av området som foreslås tatt ut er områder med muligheter for skiutfart. Det er ønskelig å ha med områder som dette for å bidra til målet om at Lysefjorden skal være en helårig turistdestinasjon. Fylkesdirektøren anbefaler å presisere at dette er et område med muligheter for skiutfart i planen.

Del C: Utvalgte tema

Natur-, kulturmiljø og landskapsverdier

Det er flere innspill på at naturen er helt avgjørende for områdets store attraktivitet, og som peker på at bevaring av naturverdiene og naturmangfoldet må ha øverste prioritet i regionalplanen, og derfor burde vært tydeligere beskrevet. Det er også flere som frykter at planforslaget i større grad legger til rette for næringsutvikling enn for å ivareta de viktige nasjonale og regionale verdiene som finnes i området i dag.

Fylkesdirektøren mener at regionalplanen ved å legge opp til å konsentrere utvikling inn mot noen områder vil bidra til at besøksstrømmene samles. Dette vil redusere besøkstrykk i sårbare natur-, kulturmiljø og landskapsverdier.

Transport og mobilitet

Det er, som forventet, kommet mange innspill på transport og mobilitet. De peker ikke bare på et behov for oppgraderinger, men også på at det er fylkeskommunen som har ansvar for både kollektivtransport og viktig infrastruktur. Det mest omtalte

spørsmålet er offentlig transport på sjø. Temaet har vært belyst i flere politiske saker eksempelvis FT-sak 128/2023 og FT-sak 83/2024.

Fylkesdirektøren ser at et godt transporttilbud er viktig for å oppnå målsetningene i planen. Som det også går tydelig frem fra planutkastet, er det imidlertid viktig å være bevisst på at fylkeskommunen har begrenset med midler til å finansiere kollektivtransport. Fylkeskommunen har ansvar for fylkesveiene og kollektivtilbud med buss og båt, men oppdraget er begrenset til å tilby kollektivtilbud til befolkningen og næringsliv. De nasjonale finansieringsordningene for samferdsel er ikke rigget for å transportere turister. De siste årene har også stor kostnadsvekst og reduserte økonomiske rammer gjort det tydelig at blir behov for krevende prioritering i fylkeskommunens arbeid med kollektivtransport i årene som kommer og skoleskyss, arbeidsreiser og fastboende vil ha prioritet i arbeidet med kollektivtransport.

Siden Lysefjorden står i en særstilling som attraksjon i Rogaland ble det i 2022 forsøkt å lyse ut en kontrakt med en båt med kapasitet til å ivareta turister. Resultatet var imidlertid at løsningen ble for kostbar og det ble i sak FT-sak 128/2023 vedtatt å lyse ut en kontrakt på et tilbud som ok utgangspunkt i transportbehovet for fastboende og lokalt næringsliv. Kontrakten ble inngått med Rødne og vil, etter ferdigstillelse av den nye nullutslippsbåten som skal gå i sambandet, være i ordinær drift i 2026. I tillegg bevilget fylkestinget midler til for å stimulere til drift av en kommersiell rute i turistsesongen.

Fylkesdirektørens vurdering er derfor at et transporttilbud på Lysefjorden, som går utover tilbudet som ligger i inngått avtale med Rødne, vil være avhengig av andre aktører og kommersiell drift.

Punkt 7 i planens handlingsprogram handler om å utrede transportmulighetene i planområdet og fylkesdirektøren anbefaler at de ulike problemstillingene knyttet til transport ses på i den sammenhengen. Kommuner og private aktører vil være viktige i det arbeidet.

Utvikling av Flørli

Et gjennomgående tema både i høringsinnspill og på møte i rådet er et ønske om å gi utvikling av Flørli en særskilt prioritet. Fylkesdirektøren er enig i at potensialet knyttet til utvikling av Flørli er stort, og at de offentlige aktørene har en rolle i å realisere

dette. Det er Stavanger kommune som er grunneier og Flørli ligger i Sandnes kommune. Begge kommunene mener at det må prioriteres videre plan- og utredningsarbeid på Flørli.

Lysefjorden Utvikling minner om at Flørli er et kulturminne som er i ferd med å forfalle. De fremhever at det er svært ressurskrevende å ta vare på stedet og at det er særlig viktig å ta vare på og sette i alternativ bruk.

Fylkesdirektøren mener Flørli utgjør et helhetlig kulturmiljø med svært høy verneverdi. Derfor er det for Flørli, blant annet, innarbeidet i regionalplanens retningslinjer 3.3.6 Landskap-, natur- og kulturmiljøverdier; *«Det må sikres helhetlig forvaltning av kulturmiljøet. Både vern og nødvendige endringer knyttet til ny bruk bør forankres i en helhetlig reguleringsplan med tilhørende forvaltningsplan.»*

Lysefjorden Utvikling har en samarbeidsavtale med Stavanger kommune knyttet til drift og vedlikehold av Flørli. Lysefjorden Utvikling har utarbeidet en Masterplan for Flørli, som de har invitert Rogaland fylkeskommune og kommunene Stavanger, Sandnes og Strand til et samarbeid om. Masterplanen ble behandlet i FU-sak 139/2023 «Næring- og reiselivsutvikling i Flørli – Lysefjorden Utviklings forslag til Masterplan for Flørli» ble det blant annet vedtatt; *«Rogaland fylkeskommune gir sin tilslutning til masterplanarbeidet, forutsatt at Stavanger kommune som grunneier, og kommunene Sandnes og Strand som har arealer i Lysefjorden er positive til samarbeidet det legges opptil»*. Kommunene Stavanger, Sandnes og Strand har alle gitt sin tilslutning til masterplanarbeidet.

Det er altså bred enighet om at Flørli må prioriteres for reiselivsutvikling og at kulturmiljøet må tas vare på. Men det er behov for en klargjøring av hvordan arbeidet skal organiseres og ledes. Fylkesdirektøren vurderer at fylkeskommunen bør spille en aktiv rolle som bidragsyter i å realisere potensialet på Flørli, men at det ikke er naturlig at fylkeskommunen leder et slikt arbeid. Fylkesdirektøren vil derfor, som et ledd i den videre oppfølgingen av både Nærings- og innovasjonsstrategien og denne planen, initiere til et møte med kommunene for å komme i gang med en avklaring av ansvarsforhold og roller i realisering av Flørli. Dette ligger også inne som tiltak 9, i handlingsprogrammet.

Organisering

Det er mange innspill som støtter opp om intensjonen med å få til en helhetlig destinasjonsutvikling og forvaltning av området. Samtidig er det flere innspill på at nye ordninger ikke må ødelegge for det som fungerer i dag, og at videreføring av dagens organisering bør vurderes som et reelt alternativ.

Det er flere som støtter en konsernmodell, men mange meninger om hvordan det bør gjøres. Det er kommet innspill på Stiftelsen Preikestolen sin rolle, destinasjonsselskapenes rolle, i tillegg til konkrete innspill på at det mangler en tydeliggjøring av mandatet til et «morselskap» i en konsernmodell. Flere innspill er knyttet til at alternative modeller bør vurderes, bl.a. om det bør vurderes om det er nødvendig å anbefale å legge ned Stiftelsen, utredning om nasjonalpark eller andre former for vern.

Fylkesdirektøren mener at dagens organisering er velfungerende og at den vil være et reelt alternativ som også må være med i en vurdering av fremtidig organisering. Det er likevel viktig å vurdere om er andre organisasjonsformer som kan være bedre egnet når søkelyset på destinasjonsutvikling øker gjennom regionalplanen.

Det er gjort endringer i oppdatert planforslag. De overordnede prinsippene for organisering og vurdering av ulike organisasjonsformer omtales og utdypes i noen grad (kap. 4.1 og 4.1.1), mens videre arbeid med å etablere ny organisasjonsform (kap. 4.1.2) er flyttet og omtales under tiltak 2 i handlingsprogrammet. Tiltak 2 i handlingsprogrammet er noe justert, bl.a. endres tittel til "Utrede fremtidig organisering av Preikestol- og Lysefjordområdet", og det er tydeliggjort at det skal utredes nærmere hvilken rolle Stiftelsen Preikestolen kan ha i en fremtidig organisasjonsstruktur.

Videre vurderinger av framtidig organisering må gjøres i nært samarbeid med Stiftelsen Preikestolen og med Lysefjorden Utvikling.

Finansiering

Det er flere innspill som peker på behovet for finansiering for å gjennomføre planens mål, og at planen mangler en tydelig finansiering for flere momenter.

Fylkesdirektøren vil minne om at det er en rekke ulike finansieringsbehov for å nå planens ulike mål og strategier. Det er ikke fylkeskommunen alene som skal sikre finansiering av all fremtidig utvikling og transportløsninger i Lysefjordområdet.

Noen eksempler på finansieringsbehov for å følge opp planens målsetninger er:

- Utvikling av destinasjoner og innfallsporter
- Drift og vedlikehold av parkering og serviceanlegg
- Prosjektering og etablering av vandrerute
- Finansiering av tiltak beskrevet i planens handlingsprogram
- Ferje og kollektivtilbud på Lysefjorden
- Kollektivtilbud langs veier i planområdet

Det er helt klart et stort finansieringsbehov for å oppnå ambisjonene med regionalplanen og for å gjennomføre handlingsprogrammet. Det vil ikke løses umiddelbart. I handlingsprogrammets tiltak 5 er det foreslått å starte en prosess for å utrede ulike former for finansiering. Herunder vil det være aktuelt å drøfte mulighetene for etablering av fond. Det vil også være aktuelt å drøfte behov og muligheter for samarbeid mellom kommunene og fylkeskommunen om finansiering av utvalgte prosjekter eller destinasjoner.

Flere av fylkeskommunens virkemidler er særlig innrettet mot reiseliv og kan være aktuelle for å finansiere prosjekter i området.

I tillegg vil det gjøres vurderinger i forbindelse med de årlige budsjettprosessene til fylkeskommunen. Det vil både være behov for midler avsatt til den generelle oppfølgingen av planen og til enkelt-tiltak i handlingsprogrammet. Finansiering vil vurderes i den årlige prosessen med fylkesbudsjettet.

Støy

Det ble tidlig i planprosessen gitt innspill om at regionalplanen bør regulere støyende aktivitet ved og over Preikestolen, da det er klager og kan være sjenerende for mange av de nær 400 000 som går til Preikestolen hvert år. Det var særlig støy fra sightseeing-helikoptre og dronebruk som ble nevnt. Som følge av dette er det utarbeidet og har vært på høring forslag til en stillesone omkring Preikestolområdet med tilhørende retningslinjer. En høy andel av høringsuttalelsene er positive til den valgte støysonen og de tilhørende retningslinjene. Kun en høringsuttalelse uttaler seg negativt til støysonen. Fylkesdirektøren vil i denne sammenheng også trekke

frem kapittel om reiseliv i Nærings- og innovasjonsstrategien som peker på at en av de største økonomiske effektene fra reiseliv er knyttet til økt bo-attraktivitet og dermed øvrig næringsliv sin tilgang på kompetanse. Preikestolområdet er et godt eksempel på dette, og det å ivareta området som en attraktiv turdestinasjon for innbyggerne i fylket er strategisk viktig for Rogaland.

Retningslinjen er ikke et absolutt hinder for lavtgående lufttransport, men gir et tydelig signal om at man ønsker minst mulig av dette. Det vil være mulighet for å gi dispensasjoner etter plan- og bygningsloven.

Det er også flere innspill om å utvide støysonen til også å gjelde i sjøen. Fylkesdirektøren anbefaler ikke å utvide støysonen til å gjelde i sjø da det i planprosessen ikke utredet muligheter for en støysone eller andre støyreducerende tiltak i sjø. Det går en farled for sjøtransport gjennom hele Lysefjorden og inn til Lysebotn, en stillesone i sjø vil kunne komme i konflikt med denne. For eventuelt å kunne vurdere behovet for en stillesone i sjø i deler av Lysefjorden, eller mulig bruk av andre støyreducerende tiltak i sjø, er det behov for større utredninger og avklaringer med sektormyndighetene. Om det skal foreslås støysone i sjø vil det være behov for en ny høring av planforslaget.

Det er flere innspill knyttet til støyproblematikk med henvisning til båttrafikk (spesielt RIB-båter). Statsforvalteren i Rogaland har mottatt flere varsler om hensynsløs kjøring som har forstyrret både naturmangfold og friluftsliv, og er kritiske til at Fylkesutvalget i sitt vedtak om å sende planen på høring tok ut all omtale av støy fra båter. Fylkesdirektøren mener at det er summen av støy fra alle støykilder i et område og det samlede lydnivået som er av betydning for om støynivåene gir negative virkninger på mennesker og dyreliv.

Fylkesdirektøren anbefaler derfor å omtale støykildene det er pekt på, samtidig som det gjøres tydelig at planen ikke skal regulere støy fra båter. Regionalplan ikke er et egnet virkemiddel for å regulere RIB-båtkjøring eller annen båttrafikk.

Videre vurderinger av framtidig organisering må gjøres i nært samarbeid med Stiftelsen Preikestolen og med Lysefjorden Utvikling.

Regenerativt reiseliv

Bruken av begrepet regenerativt reiseliv har skapt debatt. Entusiasme fra noen, og skepsis fra andre. En del av kritikken har gått på at det er et nytt og uklart definert begrep. Fylkesdirektøren er enig i dette. Samtidig er det klare tegn på at dette kan bli et viktig begrep for reiselivet fremover. NHO Reiseliv definerer det som en av de 10 største trendene i 2025, det er et sentralt begrep i NOU 2023:10 Leve og oppleve og blir i økende grad nevnt i EU- organer som tar for seg reiseliv.

Regenerativt reiseliv har som målsetting at reiselivet ikke bare skal unngå å gjøre skade på natur, landskap, lokalmiljø og andre ressurser som ligger til grunn for reiselivet, men også forbedre og styrke dette grunnlaget. Det har dermed samme brede tilnærming som bærekraftig, men går lenger ved å ha som mål om å forbedre og styrke.

Fylkesdirektøren vurderer at regenerativt reiseliv ikke bør omtales i planen slik at det legger krav om at aktivitet og tiltak skal være i tråd med regenerative prinsipper. Samtidig vil det være en styrke for planen at det omtales, også for at planen skal kunne være et verktøy til å forankre mulige fremtidige prosjekter innen dette temaet. Slik kan en omtale om regenerativt reiseliv åpne muligheter, uten å lukke noen dører. I revidert planforslag er omtalen av regenerativt reiseliv redusert, men prinsippene er nevnt, og bærekraftig reiselivsutvikling er mer fremhevet og beskrevet enn i høringsforslaget.

Konklusjon

Forslaget til regionalplan gir et godt fundament for samarbeid om en bærekraftig utvikling av Preikestolen og Lysefjordområdet.

En bred forankring og støtte til planen er viktig for å sikre at den blir det slagkraftige verktøyet vi trenger. Denne forankringen og enigheten er i seg selv av stor verdi, og er det som danner grunnlaget for å komme i gang med et felles løft for bærekraftig utvikling og vekst.

Utvikling av området krever at det tas mange hensyn. Reiselivsnæringen trenger muligheter for vekst. Samtidig er den største verdien fra nettopp denne næringen at den øker boattraktiviteten i hele regionen, og dermed vår tilgang på kompetanse. Det

er derfor viktig at utviklingen gjøres på en måte som ivaretar de verdiene som gjør det attraktivt å bo og arbeide i Rogaland. Skal vi lykkes med det må vi få til en balansert utvikling. En utvikling som gir rom for vekst, samtidig som vi ivaretar de natur-, landskaps- og kulturmiljøverdier som danner grunnlaget for det hele.

Fylkesdirektøren tilrår at fylkestinget vedtar Regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet med handlingsprogram.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.